

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus Humanis. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.
Prælectiones Theologicae Posthumæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

Art. 3. Vtrum vsus poßit esse vltimi finis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

ARTICVLVS III.

Vtrum vsus possit esse vltimi finis.

Conclusio est. Non vtimur vltimo fine, sed ijs tantum quæ ad finem sunt vtilia.

Notandum, nomen vsus variè accipi.

Primò, Generatim pro omni actu, quo voluntas versatur circa aliquod obiectum, ob aliquem finem: quomodo accipitur à D. Augusti. l. 10. de Trinit. c. 11. cum ait: *Vti, est assumere aliquid in facultatem voluntatis. Frui autem, est vti cum gaudio, non adhuc spei, sed rei.* Proinde omnis qui fruatur, vtiur; *Assumit enim aliquid in potestatem voluntatis cum sine electionis: non omnis autem qui vtiur, fruatur.* Iuxta hunc modum vtimur etiam vltimo fine, & ipso Deo; quia voluntas per intellectum assumit Deum in sua potestate; ita vt ex ipso voluptatem capere possit.

Secundò, Specialius pro omni actu voluntatis, quo aliquid volumus propter aliud; quo fruendum est. Sic accipitur ab eodem Augustino eodem lib. 10. c. 10. cum ait: *Fruimur cognitù, in quibus voluntas ipsis propter seipsa delectata conquiescit. Vtimur vero eis, quæ ad illud referimus quo fruendum est. Nec est alia vita hominum vitiosa atque culpabilis, quam male vtens & male fruens.* Similia habet lib. 83. quæst. q. 30. *Frui dicimur eâ re, de qua capimus voluptatem. Vtimur eâ, quam referimus ad id vnde voluptas capienda est.* Iuxta hunc modum vsus non est vltimi finis. Nam contra rationem vltimi finis est, vt ad aliud quo fruamur, referatur. Sic enim non haberet rationem finis, sed mediij.

Dices, D. Thomas in Corp. ait, posse nos vti re illa, quæ est vltimus finis, quatenus referimus illam ad possessionem; ex possessione autem voluptas capienda est: ergo ita possumus vti vltimo fine, vt referamus illum ad id vnde voluptas capienda est.

Respondeo, D. Thomas generalius accipit verbum vtendi, scilicet iuxta primam acceptionem. Nam referre Deum ad possessionem, non est illum querere vel diligere propter aliud, sicut bonum vtile queritur propter finem; sed est illum querere & diligere propter seipsum. Possessio enim Dei includit ipsum Deum, tamquam bonum principale, propter quod possessio appetitur. Qui ergo querit Deum, vt Deum possideat, querit Deum propter intrinsecam ipsius excellentiam possidendam. Dicitur tamen hic vti Deo generali modo, quia voluntas assumit illum mediante intellectu in suam potestatem ad aliquem finem, qui tamen finis non est res distincta à Deo. Vnde vtitur Deo propter ipsum Deum. Simile accidit, quando quis meditatatur de Deo, vt ipsum amet, vt de ipso gaudeat; vtitur enim tunc Deo tamquam obiecto meditationis, vt circa ipsum versetur per alium actum, ac proinde propter ipsum Deum; vt rectè Durandus in 1. d. 1. q. 4. Hoc tamen non est proprie vti, quia vsus proprie dictus requirit, vt res illa quâ vtimur, referatur ad alium finem tamquam medium ad illum; vt patet ex verbis D. Augustini.

Nec obstat, quòd Deus possit amari eo fine, vt beneficia conferat; quia hic amor saltem inter-

pretatiue & ex natura sua in Deum tendit; & sic Deus non refertur ad aliud, sed implicite ad seipsum.

Tertiò, Accipitur vsus omninò strictè; sicut art. 1. explicatum est; quomodo non possumus etiam vti fine vltimo, quia non est in potestate nostra applicare Deum ad operationem, nisi fortè rogando; qui modus etiam sufficiat vt dicamur vti amicis & eorum operâ; non tamen vt vtamur Deo; quia nullum ius in Deum habemus, sicut in amicos. Christi tamen humanitas rectè dicitur vti virtute diuinâ, quia in potestate eius erat eam applicare ad quauis miracula faciendâ.

D V B I V M.

Quomodo intelligendum sit illud D. Augustini lib. 10. De Trinitate cap. 10. Nulla vita hominum est vitiosa, nisi malè vtens & malè fruens.

Respondeo, Vita malè vtens apud Augustinum est, quæ applicat animæ potentiam, vel rem externam ad fruitionem vel ad finem, ad quem non debet secundum rectâ rationem. Quod fit in omni peccato commissionis; quia in omni tali peccato abutitur homo aliquâ animæ suæ potentia, saltem ipsâ voluntate & intellectu, & plerumque re aliquâ externâ. In peccato omissionis est malus vsus secundum estimationem moralem, vel rectè priuatiue; quia bonus vsus qui deberet adesse, non adest.

Vita malè fruens est quæ aliquo bono malè delectatur. Similia habet lib. 83. quæst. q. 30. *Omnis, inquit, humana peruersio (non vt Medina citat, summa peruersio) quod etiam vitium vocatur, fruendis vti velle, atque vtendis frui. Omnis ordinatio, qua virtus etiam nominatur, fruendis frui, & vtendis vti.* Sensus est; omne peccatum in eo consistit, quòd bona temporalia seu creata, quibus vtendum esset ad comparanda æternâ, amemus propter seipsa; & æterna quibus fruendum esset, non amemus, nisi propter temporalia. Rursus, omnis actus virtutis consistit in eo, quòd temporalia amentur propter æterna (intellige saltem implicite seu interpretatiue) & æterna propter seipsa.

Notandum, ex Durando in 1. d. 1. q. 4. Nos omnibus rebus tam malis, quam bonis posse vti, præterquam vltimo fine. Bonis quidem, vel tamquam potentijs, vt viribus animæ; vel tamquam habitibus; vel tamquam instrumentis vnitis, vt membris, vel tamquam instrumentis separatis, vt instrumentis artium; vel tamquam materiâ, vt cibo & potu; vel tamquam tegumento, vt domo & veste, vel denique tamquam obiecto; quia possumus rebus omnibus creatis vti tamquam obiectis, vt ex illis assurgamus in cognitionem & laudem Dei: sunt enim animæ nostræ, veluti scala quædam per quam ad Deum cogitatione & amore ascendat.

Mala verò sunt vel penæ vel culpæ. Malis penæ vtimur ad satisfactionem & medicinam vitiorum. Peccatis autem vtimur, tamquam obiectis ad excitandam contritionem & humilitatem.

H ij ARTI.

3 Negatur.

Vsus Tri-
pliciter ac-
cipitur.
Primò, Ge-
neratim.

Secundò,
Specialim.

Christi
humanitas
rectè dici-
tur vti vir-
tute diui-
na.

Vita malè
vtens &
malè fruens

Quomodo
omnibus ve-
bus posse
viti, et
tam peccâ-
tis.